

ШИФР РОБОТИ

Технології

Тема роботи:

**«ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ КЕЙСІВ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ООП»**

АНОТАЦІЯ

до наукової роботи на тему:

«Технологія формування освітньо-професійних кейсів для здобувачів вищої освіти з ООП»

Шифр: технології

Актуальність дослідження. Сучасний освітній простір України дедалі більше орієнтується на принципи інклюзивності, які передбачають створення рівних умов для здобуття освіти всіма здобувачами, зокрема тими, хто має особливі освітні потреби (ООП). Інклюзивна освіта спрямована на забезпечення доступності навчання, інтеграцію здобувачів із ООП у освітній процес та максимальну реалізацію їхнього потенціалу. Одним із ефективних інструментів організації навчання є освітньо-професійні кейси, які дозволяють адаптувати навчальні завдання до індивідуальних потреб кожного здобувача, сприяти розвитку їхніх професійних навичок та інтеграції в сучасний ринок праці.

Однак процес формування таких кейсів вимагає врахування специфічних особливостей здобувачів із ООП, їхніх когнітивних, емоційних і фізичних можливостей. Це, своєю чергою, висуває нові вимоги до педагогічних технологій, які повинні бути адаптивними, інтерактивними та інклюзивними. Технологія розроблення освітньо-професійних кейсів дозволяє підвищити ефективність навчання, забезпечити індивідуальний підхід і сприяти соціалізації студентів із ООП у навчальному середовищі. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю наукового обґрунтування, систематизації та вдосконалення методик розробки кейсів, які б відповідали інклюзивним стандартам сучасної вищої освіти.

Об'єктом дослідження є процес навчання у вищій освіті за умов інклюзивного середовища.

Предмет дослідження - технологія розробки та впровадження освітньо-професійних кейсів для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Мета дослідження: розробити та обґрунтувати технологію формування освітньо-професійних кейсів, адаптованих до інклюзивного навчання, з метою підвищення ефективності навчального процесу для здобувачів з особливими освітніми потребами.

Відповідно мети було визначено наступні **завдання**:

1. Проаналізувати поняття, принципи та особливості інклюзивного навчання у вищій освіті.
2. Визначити структуру, характеристики та принципи формування освітньо-професійних кейсів в умовах інклюзивного навчання.
3. Розробити етапи створення освітньо-професійних кейсів, адаптованих до потреб здобувачів з особливими освітніми потребами.
4. Здійснити апробацію розроблених кейсів та оцінити їх ефективність у навчальному процесі в інклюзивному середовищі.

Теоретична база дослідження. Вагомий внесок у розроблення теоретичних і практичних аспектів інклюзивної освіти та адаптації освітнього процесу до потреб здобувачів із ООП зробили такі українські науковці, як Т. Байбара, Н. Бондар, О. Власова, С. Ковальчук, В. Синьов, Н. Софій, А. Старєва, В. Шевців. Їхні праці висвітлюють питання педагогічної інклюзії, специфіки роботи з різними групами студентів із ООП та методичної підтримки викладачів у процесі адаптації освітніх матеріалів. Особлива увага приділяється також технологіям інтерактивного навчання, що сприяють розвитку професійних компетентностей у здобувачів із ООП, та методам оцінювання їхніх навчальних досягнень.

Отже, урахування напрацювань українських дослідників та подальший розвиток технологій формування освітньо-професійних кейсів є важливим кроком до вдосконалення інклюзивної системи освіти у вищих навчальних

зкладах, що зумовило вибір теми дослідження: *«Технологія формування освітньо-професійних кейсів для здобувачів вищої освіти з ООП»*.

Методи дослідження: теоретичні методи: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація літературних джерел для теоретичного обґрунтування особливостей інклюзивного навчання та кейс-технологій; емпіричні методи: спостереження, анкетування, опитування викладачів і студентів для вивчення ефективності запропонованої технології; апробація розроблених кейсів у навчальному процесі з подальшим аналізом результатів.

Експериментальна база дослідження. Миколаївський комплекс ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». В дослідженні взяли участь здобувачі освітньо-професійних рівнів «фаховий молодший бакалавр», «бакалавр», I-й курс (87 здобувачів); викладачі кафедри психології, спеціальної освіти та здоров'я людини МПРЛ.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягають у розробці і впровадженні технології формування освітньо-професійних кейсів для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами (ООП). Уперше обґрунтовано концептуальні підходи до створення таких кейсів, які враховують специфіку індивідуальних можливостей і потреб здобувачів, забезпечуючи адаптацію і інклюзивність освітнього процесу. Розроблено алгоритми та методичні рекомендації щодо розробки кейсів, які інтегрують сучасні технології навчання, психолого-педагогічні принципи та вимоги до професійної підготовки.

Теоретичне значення дослідження полягає у збагаченні теорії інклюзивної освіти новими підходами до організації навчального процесу, орієнтованого на розвиток професійних компетентностей здобувачів вищої освіти з ООП. Результати дослідження сприяють подальшому розвитку педагогічних технологій, спрямованих на індивідуалізацію та диференціацію навчання. Вони також формують основу для подальших наукових розвідок у сфері інклюзивного

освітнього менеджменту та професійного становлення особистості в умовах сучасного суспільства.

Практичне значення дослідження. Розроблена технологія формування освітньо-професійних кейсів може бути використана викладачами вищих навчальних закладів для підготовки адаптованих навчальних матеріалів, спрямованих на задоволення потреб студентів із особливими освітніми потребами. Результати дослідження також можуть бути інтегровані в освітню діяльність інших рівнів освіти, що передбачають інклюзивне навчання. Це сприятиме створенню рівного доступу до якісної освіти, підвищенню успішності студентів та формуванню інклюзивного середовища в навчальних закладах.

Апробація дослідження. Основні теоретичні положення та практичні результати дослідження висвітлено під час роботи VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні технології розвитку людини в інтегрованому суспільстві в умовах воєнного стану», 17 травня, 2024 р.

Загальна характеристика роботи: наукова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і має загальний обсяг 37 сторінок.

Ключові слова: інклюзія, освітньо-професійний кейс, технологія, особливі освітні потреби.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ КЕЙСІВ	6
1.1. Інклюзивне навчання у вищій освіті: поняття, принципи та особливості	6
1.2. Поняття, структура й особливості формування освітньо-професійних кейсів для навчального процесу в умовах інклюзії.....	10
Висновки до 1 розділу.....	
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ КЕЙСІВ ЗА УМОВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....	18
2.1. Технологія розробки кейсів з урахуванням потреб здобувачів з особливими освітніми потребами	18
2.2. Апробація та ефективність використання освітньо-професійних кейсів у інклюзивному середовищі	22
Висновки до 2 розділу.....	
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасний освітній простір України дедалі більше орієнтується на принципи інклюзивності, які передбачають створення рівних умов для здобуття освіти всіма здобувачами, зокрема тими, хто має особливі освітні потреби (ООП). Інклюзивна освіта спрямована на забезпечення доступності навчання, інтеграцію здобувачів із ООП у освітній процес та максимальну реалізацію їхнього потенціалу. Одним із ефективних інструментів організації навчання є освітньо-професійні кейси, які дозволяють адаптувати навчальні завдання до індивідуальних потреб кожного здобувача, сприяти розвитку їхніх професійних навичок та інтеграції в сучасний ринок праці.

Однак процес формування таких кейсів вимагає врахування специфічних особливостей здобувачів із ООП, їхніх когнітивних, емоційних і фізичних можливостей. Це, своєю чергою, висуває нові вимоги до педагогічних технологій, які повинні бути адаптивними, інтерактивними та інклюзивними. Технологія розроблення освітньо-професійних кейсів дозволяє підвищити ефективність навчання, забезпечити індивідуальний підхід і сприяти соціалізації студентів із ООП у навчальному середовищі. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю наукового обґрунтування, систематизації та вдосконалення методик розробки кейсів, які б відповідали інклюзивним стандартам сучасної вищої освіти.

Джерельна база дослідження. Вагомий внесок у розроблення теоретичних і практичних аспектів інклюзивної освіти та адаптації освітнього процесу до потреб здобувачів із ООП зробили такі українські науковці, як Т. Байбара, Н. Бондар, О. Власова, С. Ковальчук, В. Синьов, Н. Софій, А. Старєва, В. Шевців. Їхні праці висвітлюють питання педагогічної інклюзії, специфіки роботи з різними групами студентів із ООП та методичної підтримки викладачів у процесі адаптації освітніх матеріалів. Особлива увага приділяється також технологіям

інтерактивного навчання, що сприяють розвитку професійних компетентностей у здобувачів із ООП, та методам оцінювання їхніх навчальних досягнень.

Отже, урахування напрацювань українських дослідників та подальший розвиток технологій формування освітньо-професійних кейсів є важливим кроком до вдосконалення інклюзивної системи освіти у вищих навчальних закладах, що зумовило вибір теми дослідження: «Технологія формування освітньо-професійних кейсів для здобувачів вищої освіти з ООП».

Об'єктом дослідження є процес навчання у вищій освіті за умов інклюзивного середовища.

Предмет дослідження - технологія розробки та впровадження освітньо-професійних кейсів для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Мета дослідження: розробити та обґрунтувати технологію формування освітньо-професійних кейсів, адаптованих до інклюзивного навчання, з метою підвищення ефективності навчального процесу для здобувачів з особливими освітніми потребами.

Відповідно мети було визначено наступні **завдання**:

1. Проаналізувати поняття, принципи та особливості інклюзивного навчання у вищій освіті.
2. Визначити структуру, характеристики та принципи формування освітньо-професійних кейсів в умовах інклюзивного навчання.
3. Розробити етапи створення освітньо-професійних кейсів, адаптованих до потреб здобувачів з особливими освітніми потребами.
4. Здійснити апробацію розроблених кейсів та оцінити їх ефективність у навчальному процесі в інклюзивному середовищі.

Методи дослідження: *теоретичні методи:* аналіз, синтез, узагальнення, систематизація літературних джерел для теоретичного обґрунтування особливостей інклюзивного навчання та кейс-технологій; *емпіричні методи:*

спостереження, анкетування, опитування викладачів і студентів для вивчення ефективності запропонованої технології; апробація розроблених кейсів у навчальному процесі з подальшим аналізом результатів.

Практичне значення дослідження. Розроблена технологія формування освітньо-професійних кейсів може бути використана викладачами вищих навчальних закладів для підготовки адаптованих навчальних матеріалів, спрямованих на задоволення потреб студентів із особливими освітніми потребами. Результати дослідження також можуть бути інтегровані в освітню діяльність інших рівнів освіти, що передбачають інклюзивне навчання. Це сприятиме створенню рівного доступу до якісної освіти, підвищенню успішності студентів та формуванню інклюзивного середовища в навчальних закладах.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬО- ПРОФЕСІЙНИХ КЕЙСІВ

1.1. Інклюзивне навчання у вищій освіті: поняття, принципи та особливості

Інклюзивне навчання в системі вищої освіти України є важливим напрямом модернізації освітнього процесу, спрямованим на забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх здобувачів, зокрема осіб із особливими освітніми потребами (ООП). Основною метою інклюзивної освіти є інтеграція здобувачів із різними можливостями в єдиний навчальний простір, забезпечуючи індивідуальну підтримку та створення сприятливого освітнього середовища.

Термін «інклюзія» впроваджується в освітній дискурс для визначення процесу залучення осіб із ООП до активного навчального та соціального життя. Українські науковці, такі як Т. Байбара [1], Н. Бондар [4], А. Старєва [21], О. Власова [5; 6], О. А. Колупаєва [9] та ін., у своїх працях досліджують основи, принципи та особливості інклюзивного навчання. Вони наголошують, що інклюзія у вищій освіті — це не лише організація навчання для здобувачів із ООП, але й трансформація педагогічної культури, методик викладання та сприйняття освітнього процесу.

Одним із ключових принципів інклюзивного навчання є забезпечення доступності, що передбачає створення умов для рівноправної участі здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у навчальному процесі. На думку О. Власової [5, с. 111], цей принцип охоплює як архітектурну доступність, що включає усунення фізичних бар'єрів у навчальних закладах, так і інформаційну доступність, яка забезпечує зрозумілість і зручність навчальних матеріалів та комунікацій. Особливу увагу дослідниця приділяє ролі сучасних цифрових

технологій, які відкривають можливості для створення адаптованих навчальних матеріалів, враховуючи індивідуальні потреби здобувачів освіти. Зокрема, використання мультимедійних ресурсів, аудіо- та відеоформатів, спеціалізованого програмного забезпечення та технологій штучного інтелекту допомагає подолати обмеження, зумовлені фізичними чи когнітивними особливостями.

Крім того, забезпечення доступності вимагає уваги до соціального аспекту інклюзії. Це включає формування сприятливого середовища, в якому всі учасники освітнього процесу сприймають різноманітність як цінність, а не як виклик. Акцент робиться на важливості професійної підготовки педагогів, які повинні володіти не лише спеціальними знаннями та навичками, а й високим рівнем емпатії та готовністю до співпраці. Таким чином, доступність виступає не лише технічним чи організаційним питанням, а й фундаментальною умовою, яка сприяє досягненню мети інклюзивного навчання — створення освітнього середовища, де кожен має можливість розкрити свій потенціал.

Н. Бондар звертає увагу на принцип індивідуалізації, що передбачає врахування особливостей кожного здобувача, їхнього рівня підготовки, можливостей і потреб [4, с. 93]. Здобувачі з ООП часто потребують специфічної підтримки, включаючи адаптацію освітніх програм, надання супроводу асистентів чи використання спеціального обладнання.

А. Старєва акцентує на принципі співпраці, який має забезпечувати взаємодію між викладачами, здобувачами та адміністрацією закладу освіти. Дослідниця зазначає, що для ефективного впровадження інклюзії необхідне активне залучення всіх учасників освітнього процесу, створення команд підтримки та проведення навчання для викладачів із питань інклюзивної педагогіки [21].

Особливістю інклюзивного навчання у вищій освіті є необхідність постійного вдосконалення методик викладання та оцінювання. С. Крамаренко

підкреслює, що традиційні методи часто не враховують потреб здобувачів із ООП [8, с. 81]. Дослідниця пропонує використовувати інтерактивні технології, кейс-метод, проєктне навчання, які дозволяють здобувачам активно долучатися до освітнього процесу, незалежно від їхніх фізичних або когнітивних особливостей.

Т. Байбара розглядає питання підготовки викладачів до роботи в інклюзивному середовищі. Авторка наголошує на необхідності проведення тренінгів та семінарів для формування у викладачів компетенцій, необхідних для ефективної взаємодії із здобувачами з ООП [2, с. 46]. Це включає знання про інклюзивні технології, навички психологічної підтримки та вміння працювати з адаптованими навчальними матеріалами.

Практична реалізація інклюзії у вищій освіті стикається з низкою викликів, які вимагають комплексного підходу для їхнього подолання. Серед основних проблем виділяють недостатнє фінансування, яке обмежує можливості закладів освіти створювати необхідні умови для студентів із особливими освітніми потребами, а також відсутність єдиних стандартів адаптації освітніх програм, що ускладнює систематичне впровадження інклюзивних практик. Крім того, низький рівень підготовки викладачів до роботи з різними групами здобувачів освіти зумовлює труднощі у забезпеченні ефективного навчального процесу.

На думку дослідників, зокрема Н. Мазур [11] та Л. Литвиненко [10], подолання цих викликів можливе за умов тісної співпраці між державними установами, освітніми закладами та приватним сектором. Розвиток державно-приватного партнерства може забезпечити додаткові фінансові ресурси для створення інклюзивного середовища, а також сприяти обміну досвідом і технологіями. Важливу роль у цьому процесі відіграє активне залучення громадських організацій, які здатні виступати посередниками між студентами з особливими потребами, їхніми родинами та освітніми установами, пропонуючи практичну підтримку й експертні рекомендації.

Ключовим елементом подолання викликів є впровадження інноваційних технологій у навчальний процес. Сучасні цифрові інструменти дозволяють створювати адаптивні освітні матеріали, організовувати дистанційне навчання для студентів, які не можуть відвідувати заняття особисто, та забезпечувати інтерактивність у засвоєнні знань. Також важливо проводити регулярні тренінги та підвищення кваліфікації для викладачів, які повинні бути готовими працювати в умовах інклюзивного середовища, використовуючи інноваційні педагогічні підходи. Таким чином, незважаючи на існуючі виклики, розвиток системного підходу до інклюзії у вищій освіті відкриває перспективи створення більш рівноправного та доступного освітнього простору.

Таким чином, інклюзивне навчання у вищій освіті України є багатовекторним процесом, що вимагає системного підходу до створення сприятливих умов для здобувачів із різними потребами. Завдяки дослідженням українських науковців формується теоретична база, яка сприяє розвитку ефективних інструментів адаптації освітнього процесу та підвищенню його якості. Впровадження принципів доступності, індивідуалізації та співпраці стає основою для побудови інклюзивного середовища, що відповідає викликам сучасності та сприяє розвитку суспільства рівних можливостей.

1.2. Поняття, структура й особливості формування освітньо-професійних кейсів для навчального процесу в умовах інклюзії

Освітньо-професійні кейси в умовах інклюзивного навчання є важливим інструментом для забезпечення якісної освіти студентів із різними освітніми потребами. Українські дослідники, зокрема В. Осадчий та О. Биков [13], зазначають, що такі кейси повинні враховувати специфічні можливості кожного здобувача та сприяти розвитку їхніх компетенцій у реальних умовах професійної діяльності. Основними складовими таких кейсів є адаптовані навчальні

матеріали, цифрові ресурси та інтерактивні завдання, які дозволяють студентам різного рівня підготовки ефективно брати участь у навчальному процесі.

На думку С. Крамаренко [8, с. 84], структурою освітньо-професійного кейсу в інклюзивному середовищі є три основні компоненти: інформаційний блок (основні теоретичні матеріали), практичний блок (завдання, адаптовані під потреби студентів із різними рівнями функціональних можливостей) і рефлексивний блок (інструменти для оцінки прогресу та самоконтролю). Такий підхід дозволяє забезпечити індивідуалізацію та диференціацію навчання, що є основою інклюзивної освіти.

Структура освітньо-професійного кейсу в інклюзивному середовищі, за С. Крамаренко [8], складається з трьох основних компонентів, кожен з яких відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного навчання для студентів з різними потребами. Цей підхід дозволяє адаптувати навчальні процеси до особливостей кожного студента, підвищуючи рівень його залучення та успішності.

Інформаційний блок складається з теоретичних матеріалів, які дають студентам знання, необхідні для розуміння основних принципів навчання та інклюзії. Ці матеріали мають бути доступними для різних рівнів сприйняття, що враховує специфічні потреби студентів з обмеженими можливостями.

Практичний блок включає завдання, які адаптовані до різних рівнів функціональних можливостей студентів. Завдання можуть мати варіації складності та формати виконання, що дозволяє кожному студенту працювати в комфортних для нього умовах. Для здобувачів з труднощами в навчанні можуть використовуватися додаткові підтримуючі технології або методи, такі як використання графічних матеріалів або програмного забезпечення, що полегшує сприйняття інформації.

Рефлексивний блок дає здобувачам можливість оцінити свій прогрес через інструменти для самоконтролю та самооцінки. Це може включати питання для саморефлексії, тести для визначення рівня засвоєння матеріалу або інші

інструменти, що сприяють розвитку самостійності в навчанні. Такий підхід дозволяє не лише засвоювати знання, але й відслідковувати власний розвиток, що важливо для формування самостійності і відповідальності за своє навчання.

Інтеграція всіх блоків у навчальний процес дозволяє не лише забезпечити інклюзивність, а й підтримати розвиток здобувачів з особливими освітніми потребами на всіх етапах їхнього навчання. Такий підхід забезпечує індивідуалізацію та диференціацію навчання, що є основою інклюзивної освіти.

Важливим аспектом формування кейсів є залучення цифрових технологій, які роблять навчальні матеріали доступними для студентів із порушеннями зору, слуху чи моторики. Наприклад, використання аудіо- і відеоматеріалів, програм для синтезу мовлення та інструментів для розпізнавання тексту є ключовими елементами, які забезпечують інтерактивність та доступність таких кейсів.

Загалом формування освітньо-професійних кейсів у контексті інклюзії є багатограним процесом, що вимагає комплексного підходу, врахування міжнародного досвіду (зокрема, принципів Саламанкської декларації) і розуміння сучасних потреб української системи освіти.

Крім того, важливо враховувати специфіку української системи освіти, що знаходиться на етапі активного реформування, зокрема в частині адаптації освітніх програм для осіб з особливими освітніми потребами (ООП). Дослідники акцентують увагу на важливості створення таких кейсів, які б не лише забезпечували доступ до навчальних матеріалів, але й допомагали здобувачам розвивати професійні навички, сприяючи їхньому соціальному та академічному включенню.

Інклюзивні кейси повинні мати гнучку структуру, що дозволяє адаптуватися під різні потреби здобувачів. Вони мають містити не лише теоретичні матеріали, а й практичні завдання, що враховують різні рівні можливостей студентів. Це дає змогу кожному здобувачу освіти активно залучатися до процесу навчання, не відчуваючи себе обмеженим через свої фізичні або когнітивні особливості.

Також важливою частиною процесу є постійне оцінювання ефективності використання таких кейсів. Залучення здобувачів до рефлексії та самооцінки сприяє розвитку їхніх самостійних навичок і відповідальності за власний освітній процес. Врахування міжнародних стандартів і адаптація їх до українських реалій дозволяє створити більш ефективну модель інклюзивної освіти, яка відповідає вимогам часу та потребам усіх учасників освітнього процесу.

Висновок до 1 розділу

У першому розділі досліджено теоретичні основи формування освітньо-професійних кейсів, зокрема, в умовах інклюзивного навчання у вищій освіті. Розкрито сутність інклюзивного навчання, його принципи та особливості, які визначають необхідність адаптації освітніх методик до потреб здобувачів із особливими освітніми потребами. Визначено, що інклюзивне навчання базується на принципах доступності, гнучкості, рівноправності та орієнтації на індивідуальні особливості здобувачів.

Проаналізовано поняття та структуру освітньо-професійних кейсів, які є важливим інструментом забезпечення якісного навчального процесу. Встановлено, що ефективні кейси мають враховувати як освітні цілі, так і індивідуальні характеристики здобувачів, сприяти формуванню їх професійних компетентностей, розвитку критичного мислення та практичних навичок. З'ясовано, що адаптація кейсів до умов інклюзії потребує інтеграції мультисенсорних елементів, використання гнучких форм оцінювання та забезпечення індивідуалізованої підтримки.

Отже, результати аналізу теоретичних засад формування освітньо-професійних кейсів демонструють їх важливість для забезпечення ефективного та інклюзивного навчального процесу, що відповідає сучасним викликам у сфері вищої освіти.

РОЗДІЛ 2

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ КЕЙСІВ ЗА УМОВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Технологія розробки кейсів з урахуванням потреб здобувачів з особливими освітніми потребами

Сучасна освіта зазнає значних змін у напрямі забезпечення рівного доступу до навчання для всіх здобувачів, включно з тими, хто має особливі освітні потреби. Інклюзивний підхід, інтегрований у систему вищої освіти, вимагає адаптації традиційних методів навчання та розробки нових інструментів, які сприятимуть активному залученню таких здобувачів у навчальний процес. Одним із найбільш ефективних інструментів, які дозволяють реалізувати цей підхід, є використання освітньо-професійних кейсів, що враховують індивідуальні потреби кожного здобувача.

Технологія розробки кейсів для здобувачів з особливими освітніми потребами є актуальною через необхідність забезпечення інклюзивності, гнучкості та диференціації навчального процесу. Вона дозволяє адаптувати навчальні матеріали до різноманітних когнітивних, фізичних чи соціально-психологічних особливостей студентів, сприяючи їхньому професійному розвитку, особистісному зростанню та інтеграції в освітнє середовище.

Актуальність дослідження також зумовлена потребою у формуванні нових підходів до організації навчального процесу в умовах інклюзії, що відповідають вимогам сучасного суспільства та стандартам освіти. У контексті цифровізації та зростання потреб у дистанційному навчанні, технологія створення кейсів із використанням інноваційних технологій стає ще більш затребуваною, дозволяючи забезпечити як якість навчання, так і його доступність.

Таким чином, розробка та впровадження кейсів, адаптованих до особливих освітніх потреб, є не лише педагогічним викликом, а й важливим кроком до побудови інклюзивного суспільства.

Технологію було розроблено і запропоновано для апробації на базі Миколаївського комплексу ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна».

Пропонуємо технологію до розгляду.

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ КЕЙСІВ

1.ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Технологія формування освітньо-професійних кейсів є інноваційним підходом до організації навчального процесу, особливо актуальним в умовах інклюзії. Даний підхід орієнтований на адаптацію освітнього контенту до різноманітних індивідуальних потреб здобувачів, зокрема тих, хто має особливі освітні потреби. Методика передбачає створення кейсів, які структуровано складаються з модулів, спрямованих на інтеграцію теоретичних знань, практичних умінь та рефлексивних навичок, із урахуванням принципів доступності, гнучкості та індивідуалізації.

В умовах інклюзивного навчання дана технологія забезпечує можливість створення освітніх матеріалів, які відповідають особливостям здобувачів, сприяючи їхньому рівноправному залученню до навчального процесу. Інтеграція елементів кейс-методу дозволяє студентам отримувати практично значущі знання, розвивати професійні компетентності та підвищувати мотивацію до навчання.

Мета полягає у формуванні професійних компетентностей здобувачів завдяки створенню адаптованих модулів з окремих курсів освітньо-професійних програм у процесі дистанційного або змішаного навчання. Це дозволяє

забезпечити доступ до якісної освіти для всіх здобувачів, незалежно від їхніх індивідуальних потреб чи фізичних обмежень.

Модуль 1. Нормативно-правова база. Здобувачі опрацьовують та систематизують законодавчі й нормативні документи, що регулюють професійну діяльність у відповідній сфері. Такий підхід забезпечує їхню обізнаність у правових аспектах майбутньої професії.

Модуль 2. Література. Формується перелік ключової зарубіжної та вітчизняної літератури, яка дозволяє поглибити знання з тематики курсу, враховуючи сучасний контекст і досягнення у відповідній галузі.

Модуль 3. Актуальність. Підбір публікацій, які висвітлюють важливість розвитку спеціальних компетенцій у межах обраного напрямку діяльності. Метою даного модуля є підвищення мотивації здобувачів шляхом демонстрації практичної цінності навчання.

Модуль 4. Теорія. Узагальнення ключових ідей, провідних концепцій та теорій, що розкривають зміст курсу. Даний модуль дозволяє сформувати фундаментальні знання, необхідні для професійного розвитку.

Модуль 5. Професійні операції. Моделювання виробничих проблемних ситуацій, що дозволяє здобувачам практично застосувати отримані знання, розвивати вміння аналізувати складні задачі та знаходити оптимальні рішення.

Модуль 6. Рефлексія. Передбачає написання есе, формування блоку особистих думок, проведення SWOT-аналізу власних компетенцій і навчальних досягнень, що сприяє розвитку критичного мислення та самоаналізу.

Впровадження технології орієнтовано на інтеграцію різноманітних компонентів навчального процесу, робить його більш персоналізованим та орієнтованим на майбутню професійну діяльність; сприяє розвитку у здобувачів здатності працювати з різними джерелами інформації, аналізувати, систематизувати та використовувати знання в практичній діяльності, що є запорукою їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.

Реалізація технології формування освітньо-професійних кейсів має особливу цінність для здобувачів заочної форми навчання, які вже працюють за фахом, а саме: сприяє поглибленню їхніх професійних компетенцій та надає можливості для безпосередньої інтеграції теоретичних знань у практичну діяльність.

2. ДІЯЛЬНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ

Діяльність здобувачів за технологією формування освітньо-професійних кейсів

Мета діяльності: Кожен модуль інтегрує теоретичні знання, практичні навички та рефлексивні здібності здобувачів, спрямовані на формування професійних компетенцій, необхідних для подальшої діяльності.

Модуль	Діяльність студентів
Модуль 1. Нормативно-правова база	1. Пошук та опрацювання законодавчих і нормативних документів, що регулюють професійну діяльність. 2. Систематизація документів за темами, галузями або рівнями регулювання. 3. Підготовка таблиць або схем із коротким описом ключових положень документів.
Модуль 2. Література	1. Вибір зарубіжних і вітчизняних джерел, які розширюють знання з курсу. 2. Аналіз актуальності літератури та визначення її зв'язку з тематикою курсу. 3. Розробка анотованого списку літератури та її класифікація за темами чи напрямками.
Модуль 3. Актуальність	1. Вибір сучасних публікацій, які висвітлюють важливість професійних компетенцій. 2. Аналіз публікацій для визначення ключових тенденцій у професії. 3. Підготовка коротких презентацій або доповідей, які демонструють цінність компетенцій для практики.

Модуль 4. Теорія	1. Вивчення основних ідей, концепцій та теорій, що розкривають зміст курсу. 2. Узагальнення теоретичного матеріалу у вигляді схем, таблиць або тез. 3. Порівняння теоретичних підходів і оцінка їх практичного значення.
Модуль 5. Професійні операції	1. Моделювання виробничих кейсів, які відображають реальні або умовні ситуації з професійної діяльності. 2. Аналіз проблеми, визначення причин і можливих шляхів вирішення. 3. Розробка алгоритмів дій та оцінка ризиків обраних рішень.
Модуль 6. Рефлексія	1. Написання есе, яке відображає особисті думки про навчання та майбутню професію. 2. Проведення SWOT-аналізу власних компетенцій і навчальних досягнень. 3. Формування плану саморозвитку та оцінка сильних і слабких сторін у навчанні.

3.ЗМІСТ МОДУЛІВ

Модуль 1. *Нормативно-правова база.* Здобувачі опрацьовують та систематизують законодавчі й нормативні документи, що регулюють професійну діяльність у відповідній сфері. Такий підхід забезпечує їхню обізнаність у правових аспектах майбутньої професії.

Критерій	Завдання	Орієнтовний зміст, який може надати студент
Вивчення нормативно-правових актів	Ознайомитися з ключовими нормативно-правовими документами, що регулюють професійну діяльність.	Перелік законодавчих актів (Конституція України, закони, підзаконні акти), які регулюють професію; їхній аналіз і тлумачення.

Систематизація документів	Структурувати нормативну базу за категоріями: загальні, спеціальні, галузеві документи.	Таблиці або схеми, що відображають класифікацію документів за рівнем важливості чи тематиками (загальні положення, галузеві норми).
Пошук актуальних змін	Вивчити чинні оновлення у законодавстві, що стосуються майбутньої професії.	Аналітичний огляд нововведень у законодавстві, приклади змін та їхній вплив на практичну діяльність.
Аналіз правових ситуацій	Визначити ключові аспекти застосування нормативних актів у реальних робочих кейсах.	Опис ситуацій, в яких застосовуються певні правові норми, аналіз ризиків чи проблем, що можуть виникнути через порушення.
Підготовка до професійного середовища	Розробити рекомендації для роботи з нормативно-правовою базою у професійній діяльності.	Списки ресурсів для пошуку законодавчих документів, підготовка інструкцій щодо використання нормативної бази в робочих процесах.

Модуль 2. Література. Формується перелік ключової зарубіжної та вітчизняної літератури, яка дозволяє поглибити знання з тематики курсу, враховуючи сучасний контекст і досягнення у відповідній галузі.

Критерій	Завдання	Орієнтовний зміст, який може надати студент
Вибір джерел інформації	Зібрати перелік вітчизняної та зарубіжної літератури, яка стосується тематики курсу.	Список книг, статей, монографій, підручників, енциклопедій, наукових збірників.
Аналіз актуальності	Оцінити значущість обраних джерел у сучасному контексті.	Коментарі щодо актуальності джерел, їх зв'язок із сучасними

		проблемами чи тенденціями у відповідній галузі.
Класифікація літератури	Розподіл літератури за тематиками, рівнем теоретичності або практичності.	Таблиці або схеми, що розподіляють літературу на теоретичну, практичну, історичну, оглядову, методичну тощо.
Розробка бібліографічних оглядів	Підготувати стислий аналіз змісту ключових джерел.	Опис основних ідей з кожного джерела, виділення ключових тез, рекомендації щодо використання у практичній чи науковій діяльності.
Порівняння зарубіжних і вітчизняних джерел	Проаналізувати спільні риси та відмінності між вітчизняними й зарубіжними дослідженнями.	Порівняльна характеристика методологій, підходів, акцентів у вивченні конкретної теми залежно від країни.
Складання тематичної бібліографії	Оформити структурований перелік літератури для подальшого використання.	Тематично організований список із зазначенням авторів, назви, року видання, короткого опису змісту.
Визначення літературних прогалин	Виявити теми або аспекти, які недостатньо розкриті у доступних джерелах.	Опис недостатньо висвітлених питань у літературі та пропозиції щодо їх дослідження.

Модуль 3. Актуальність. Підбір публікацій, які висвітлюють важливість розвитку спеціальних компетенцій у межах обраного напрямку діяльності. Метою даного модуля є підвищення мотивації здобувачів шляхом демонстрації практичної цінності навчання.

Критерій	Завдання	Орієнтовний зміст, який може надати студент
Пошук сучасних публікацій	Вибрати статті, доповіді, аналітичні огляди, які висвітлюють актуальні тенденції у професійній сфері.	Перелік публікацій (статті, звіти, дослідження), що підкреслюють важливість розвитку конкретних компетенцій.

Визначення ключових компетенцій	З'ясувати, які спеціальні компетенції найбільш затребувані у сучасному професійному середовищі.	Перелік компетенцій із поясненням їх ролі у професійній діяльності, наприклад: аналітичне мислення, цифрова грамотність.
Обґрунтування важливості компетенцій	Показати практичну цінність компетенцій через реальні приклади застосування у професійній діяльності.	Кейси або приклади реальних завдань, де використання компетенцій забезпечило успішний результат.
Підготовка мотиваційних матеріалів	Сформулювати аргументи для демонстрації значущості вивчення теми чи розвитку компетенцій.	Статті, презентації чи постери, які містять статистичні дані, аналітику ринку праці, прогнози щодо попиту на фахівців.
Аналіз викликів професії	Вивчити проблеми й виклики, що існують у галузі, які вимагають високого рівня компетентності.	Перелік основних викликів, які можна подолати завдяки розвитку відповідних знань і навичок.
Розробка мотиваційних кейсів	Скласти практичні завдання, які демонструють цінність компетенцій у професійній діяльності.	Опис кейсів, наприклад: "Розробка проекту за допомогою цифрових інструментів", "Аналіз даних для прийняття рішень".
Вивчення зарубіжного досвіду	Ознайомитися з прикладами використання компетенцій у міжнародному контексті.	Статті або кейси, які ілюструють успішний міжнародний досвід у розвитку обраних компетенцій.

Модуль 4. Теорія. Узагальнення ключових ідей, провідних концепцій та теорій, що розкривають зміст курсу. Даний модуль дозволяє сформувати фундаментальні знання, необхідні для професійного розвитку.

Критерій	Завдання	Орієнтовний зміст, який може надати студент
----------	----------	---

Ознайомлення з ключовими ідеями	Визначити основні ідеї, які лежать в основі курсу та професійної діяльності.	Стислий опис ключових понять, наприклад: базові принципи, аксіоми, фундаментальні закономірності у відповідній сфері.
Вивчення провідних концепцій	Аналіз концепцій, які впливають на розвиток галузі та визначають підходи до вирішення професійних завдань.	Пояснення ключових концепцій: наприклад, компетентнісний підхід, теорія систем, концепція сталого розвитку тощо.
Систематизація теорій	Узагальнити основні теорії, що стосуються обраного напрямку діяльності.	Перелік теорій із коротким описом, наприклад: "Теорія управління проектами", "Теорія комунікацій", "Мотиваційні теорії".
Порівняння теоретичних підходів	Показати відмінності між теоріями та підходами, які застосовуються у професійній діяльності.	Таблиці або схеми, що порівнюють теоретичні моделі (наприклад, порівняння класичних і сучасних підходів у галузі).
Виділення основних аспектів теорій	Виявити аспекти, які мають практичне значення у професійній діяльності.	Перелік теоретичних положень, які застосовуються у практиці, наприклад: формули, методи, моделі вирішення конкретних завдань.
Аналіз впливу теорій на практику	Показати, як теорії впливають на професійну діяльність та розвиток галузі.	Приклади застосування теорій у реальних кейсах: розв'язання проблем, розробка інновацій, створення стратегій.
Розробка теоретичних матеріалів	Підготувати узагальнені матеріали, які розкривають зміст ключових теорій курсу.	Конспекти, презентації або реферати, що висвітлюють зміст теорій та їхню роль у професійній діяльності.

Модуль 5. Професійні операції. Моделювання виробничих проблемних ситуацій, що дозволяє здобувачам практично застосувати отримані знання, розвивати вміння аналізувати складні задачі та знаходити оптимальні рішення.

Критерій	Завдання	Орієнтовний зміст, який може надати студент
Моделювання виробничих ситуацій	Розробити та описати реальні або умовні виробничі кейси, які можуть виникати у професійній діяльності.	Опис виробничих ситуацій (проблем, конфліктів, викликів), наприклад: "Затримка постачання матеріалів", "Оптимізація витрат".
Аналіз проблемних задач	Виявити причини, наслідки та фактори, що впливають на проблемну ситуацію.	Аналіз проблеми за допомогою методик, наприклад: SWOT-аналіз, метод 5 "чому", діаграма Ісікави.
Розробка рішень	Запропонувати оптимальні варіанти вирішення проблемних задач.	Список можливих рішень із їх перевагами та недоліками, обґрунтування вибору оптимального варіанту.
Оцінка ризиків і наслідків	Визначити можливі ризики та наслідки запропонованих рішень.	Таблиця ризиків із їх класифікацією (високий, середній, низький) та описом заходів з їх мінімізації.
Розробка плану дій	Сформувавати покроковий план реалізації обраного рішення.	Алгоритм виконання задачі з визначенням відповідальних осіб, термінів та необхідних ресурсів.
Використання професійних інструментів	Застосувати спеціалізовані інструменти, технології або програмне забезпечення для вирішення кейсу.	Приклади використання інструментів: Excel для розрахунків, програм для управління проєктами, спеціалізованих програм.
Рефлексія та висновки	Проаналізувати отриманий досвід, узагальнити результати роботи над кейсом.	Опис труднощів, висновки щодо ефективності запропонованих рішень, рекомендації для

		уникнення подібних проблем у майбутньому.
--	--	---

Модуль 6. Рефлексія. Передбачає написання есе, формування блоку особистих думок, проведення SWOT-аналізу власних компетенцій і навчальних досягнень, що сприяє розвитку критичного мислення та самоаналізу.

Критерій	Завдання	Орієнтовний зміст, який може надати студент
Написання есе	Висловити власні думки про значущість отриманих знань, їхній вплив на професійний розвиток.	Есе на тему: "Як отримані знання вплинули на моє бачення професії", з описом особистих вражень, інсайтів, нових ідей.
Самооцінка навчальних досягнень	Проаналізувати власний прогрес у навчанні та визначити сильні та слабкі сторони.	Перелік досягнень із коротким описом, визначення аспектів, які потребують покращення, приклади вирішених завдань.
Проведення SWOT-аналізу	Оцінити свої компетенції через аналіз сильних, слабких сторін, можливостей та загроз.	Таблиця SWOT-аналізу із заповненими пунктами, наприклад: сильні сторони – комунікаційні навички; загрози – конкуренція на ринку.
Формування блоку особистих думок	Сформулювати власну думку щодо подальших кроків у розвитку компетенцій.	Пропозиції щодо покращення процесу навчання, опис можливих шляхів подальшого професійного вдосконалення.
Оцінка отриманого досвіду	Визначити, які саме знання та навички були найкориснішими для особистого розвитку.	Відгук про зміст курсу, приклади застосування отриманих знань у практичних завданнях чи кейсах.
Розробка плану саморозвитку	Скласти індивідуальний план розвитку з урахуванням виявлених потреб і цілей.	План із конкретними цілями, термінами та заходами для

		вдосконалення професійних компетенцій.
Розвиток критичного мислення	Відзначити проблеми, з якими зіткнулися під час курсу, та запропонувати способи їх вирішення.	Опис труднощів, приклади ситуацій, які потребували нестандартного підходу, пропозиції щодо вдосконалення навчального процесу.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ КЕЙСІВ

Категорія компетенцій	Очікувані результати
1. Навчальні компетенції	- Систематизація знань: глибоке розуміння нормативно-правової бази, ключових теорій та сучасних тенденцій у сфері професійної діяльності. - Аналітичні навички: здатність аналізувати складні ситуації, виділяти ключові аспекти та формулювати висновки. - Практичні уміння: застосування отриманих знань у реальних або змодельованих виробничих ситуаціях. - Інтеграція знань: узгодження теоретичного й практичного аспектів навчання.
2. Дослідницькі компетенції	- Розвиток критичного мислення: здатність оцінювати різні джерела інформації, формулювати власні думки, аналізувати тенденції. - Методичний підхід: проведення SWOT-аналізу, розробка кейсів, узагальнення результатів досліджень. - Робота з літературою: вміння знаходити, аналізувати та використовувати актуальні джерела для глибшого розуміння проблематики.

	- Інноваційність: створення нових ідей для вирішення проблем та оптимізації процесів.
3. Виховні компетенції	- Самоаналіз і рефлексія: формування відповідального ставлення до своєї діяльності та оцінки власних досягнень. - Мотивація до розвитку: усвідомлення важливості професійного самовдосконалення, побудова особистих планів розвитку. - Етична свідомість: розуміння правових, соціальних та моральних аспектів професійної діяльності. - Комунікаційні навички: розвиток здатності до конструктивного діалогу, взаємодії в команді, обговорення результатів.

2.2. Апробація та ефективність використання освітньо-професійних кейсів у інклюзивному середовищі

Для прогнозування ефективності впровадження технології формування освітньо-професійних кейсів в умовах інклюзії було проведено аналіз результатів опитування здобувачів освіти та викладачів. Основна мета оцінювання полягала у вивченні впливу технології на якість навчального процесу, мотивацію здобувачів, формування професійних компетентностей, а також на професійний розвиток викладачів.

Серед здобувачів освіти 92% респондентів зазначили, що адаптовані освітньо-професійні кейси зробили навчальні матеріали більш доступними та зручними для засвоєння. Близько 85% учасників опитування відзначили зростання мотивації завдяки практичній значущості завдань і структурованості модулів. 78% респондентів підкреслили, що технологія сприяє розвитку критичного мислення, особливо через такі елементи, як рефлексивні есе та SWOT-аналіз. Окрім того, 65% здобувачів відзначили інтеграцію теоретичних знань із практикою, що є важливим аспектом, особливо для тих, хто вже працює за фахом. Загальну оцінку можемо побачити у вигляді діаграми (рис. 2.2.1).

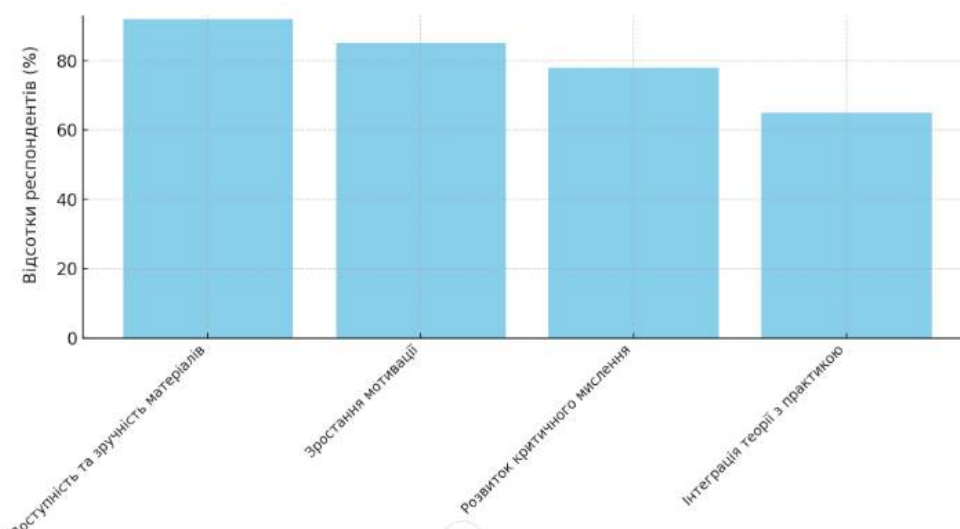

Рис. 2.2.1. Діаграма. Результати опитування здобувачів.

Результати серед викладачів також підтверджують ефективність технології. Так, 88% викладачів вважають, що кейси дозволяють забезпечити індивідуальний підхід до здобувачів з різними потребами, підвищуючи якість навчального процесу. Близько 76% відзначили, що технологія полегшує структурування навчальних матеріалів, роблячи їх більш логічними й адаптованими до різних освітніх ситуацій. 68% респондентів звернули увагу на вдосконалення методичних підходів, а 55% зазначили, що початкове налаштування кейсів потребує часу, однак прогнозують скорочення витрат часу у процесі подальшого використання. Загальну оцінку можемо побачити у вигляді діаграми (рис. 2.2.2).

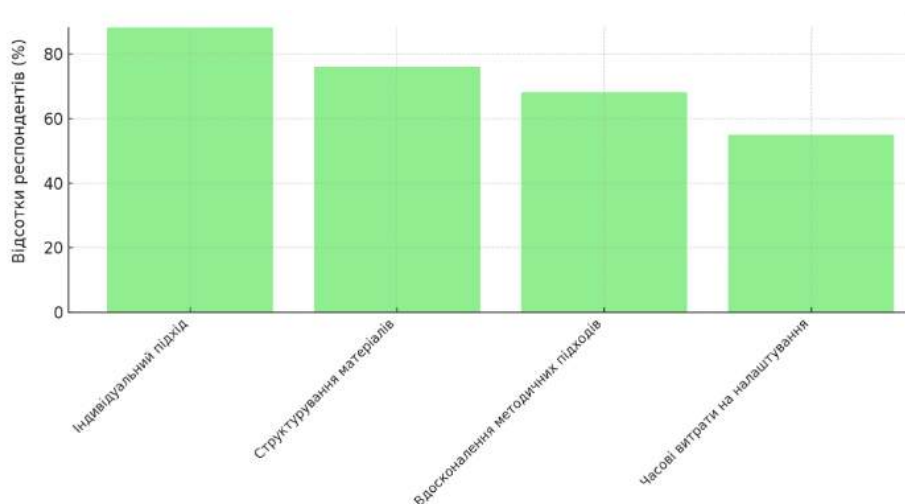

Рис. 2.2.2. *Діаграма. Результати опитування викладачів.*

Загальний рівень ефективності технології формування освітньо-професійних кейсів оцінюється на рівні 84%. Це підтверджує її доцільність і високу результативність в умовах інклюзії. Технологія сприяє створенню рівних можливостей для всіх здобувачів, підвищенню їхньої професійної адаптованості, мотивації до навчання та загального задоволення освітнім процесом. Для викладачів ця методика є ефективним інструментом удосконалення їхньої діяльності, спрямованої на підтримку індивідуальних освітніх потреб здобувачів, що підвищує якість і конкурентоспроможність освіти загалом.

Висновок до 2 розділу

У розділі було детально розглянуто технологію формування освітньо-професійних кейсів в умовах інклюзивного навчання, а також апробацію та ефективність її використання для здобувачів з особливими освітніми потребами.

Розробка кейсів з урахуванням потреб студентів з різними освітніми потребами є важливим кроком до забезпечення рівного доступу до освіти. Технологія дозволяє адаптувати навчальні матеріали, зберігаючи їхню практичну значущість і відповідність вимогам професійної підготовки. Завдяки інтеграції теоретичних знань, практичних умінь та рефлексивних навичок, здобувачі отримують можливість ефективно засвоювати матеріал, враховуючи свої індивідуальні можливості.

Апробація технології в інклюзивному середовищі показала її високу ефективність. Здобувачі відзначили підвищення мотивації, розвиток критичного мислення, а також здатність застосовувати теоретичні знання на практиці. Викладачі, у свою чергу, відзначили, що кейс-метод допомагає створити індивідуальний підхід до кожного студента, знижує навантаження на викладачів через чітко структуровані модулі та дає можливість працювати з різноманітними джерелами інформації.

Загалом, результати апробації показують, що технологія формування освітньо-професійних кейсів є ефективним інструментом для забезпечення доступної та якісної освіти для всіх категорій здобувачів, зокрема тих, хто має особливі освітні потреби. Вона сприяє підвищенню професійної компетентності студентів, розвитку їхніх навичок самостійної роботи та здатності адаптуватися до умов сучасного ринку праці. Технологія виявилася корисною як для здобувачів, так і для викладачів, сприяючи більш персоналізованому та гнучкому підходу в навчанні.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У процесі дослідження було розглянуто ключові теоретичні основи формування освітньо-професійних кейсів в умовах інклюзивного навчання, а також технологію їх впровадження з урахуванням потреб здобувачів з особливими освітніми потребами. Розглянуті питання дали змогу визначити основні аспекти, які забезпечують ефективність навчального процесу в контексті інклюзивної освіти.

Згідно з результатами, інклюзивне навчання у вищій освіті є важливим компонентом, що сприяє забезпеченню рівного доступу до освітніх послуг для всіх здобувачів, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей. Однак, для того, щоб забезпечити ефективне навчання, необхідно адаптувати освітній контент, враховуючи різноманітні потреби студентів, зокрема тих, хто має особливі освітні потреби.

Технологія формування освітньо-професійних кейсів, розроблена з урахуванням принципів інклюзивного навчання, є важливим інструментом, який дозволяє адаптувати навчальні матеріали для різних категорій здобувачів. Завдяки цій технології можна забезпечити інтеграцію теоретичних знань, практичних навичок і рефлексії, що дозволяє студентам не лише засвоювати знання, а й ефективно застосовувати їх на практиці, а також розвивати критичне мислення.

Розробка кейсів з урахуванням потреб студентів з особливими освітніми потребами є важливим кроком до забезпечення рівного доступу до освіти. Технологія дозволяє адаптувати навчальні матеріали, зберігаючи їхню практичну значущість і відповідність вимогам професійної підготовки. Завдяки інтеграції теоретичних знань, практичних умінь та рефлексивних навичок, здобувачі отримують можливість ефективно засвоювати матеріал, враховуючи свої індивідуальні можливості.

Апробація цієї технології в умовах інклюзивного середовища підтвердила її ефективність. Вона дозволяє підвищити мотивацію здобувачів, допомагає їм краще інтегрувати теоретичні знання в реальні професійні ситуації, а також покращує їхню здатність до самостійної роботи та розвитку професійних компетенцій. Результати опитування здобувачів та викладачів підтверджують, що технологія формування освітньо-професійних кейсів має високий потенціал у покращенні якості навчального процесу в інклюзивному середовищі.

Отже, вивчення теоретичних засад і практичних аспектів формування кейсів в умовах інклюзії свідчить про важливість впровадження інклюзивних методів навчання вищих навчальних закладів, що дозволяють ефективно адаптувати освітній процес до потреб кожного здобувача.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Байбара Т. В. Інноваційні технології у підготовці студентів із ООП. Інформаційні технології і засоби навчання. 2021. № 5. С. 44–49.
2. Байбара Т. В. Підготовка викладачів до роботи в умовах інклюзії. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. 2019. № 20. С. 45–50.
3. Бакіров В. С. Університет і суспільство: проблеми взаємодії в контексті глобалізації. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. 220 с.
4. Бондар Н. М. Особливості адаптації освітніх програм для студентів з особливими освітніми потребами. Освітній простір України. 2019. № 17. С. 92–98.
5. Власова О. І. Використання мультимедійних технологій в інклюзивному навчанні. Науковий вісник Чернівецького університету. 2020. Вип. 54. С. 110–115.
6. Власова О. І. Методика розробки адаптивних освітніх матеріалів для студентів із ООП. Наукові праці Бердянського державного педагогічного університету. 2021. № 18. С. 78–85.
7. Ковальчук С. І. Формування професійних компетентностей у студентів з особливими освітніми потребами. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. 2020. № 36. С. 105–111.
8. Крамаренко С. В. Формування структури навчальних кейсів для інклюзивного освітнього середовища. Педагогічні науки. 2022. № 11. С. 79–86.
9. Колупаєва А. А. Інклюзивне навчання в Україні: сучасні виклики та шляхи їх подолання. Наукові записки: серія педагогічна. 2018. № 2. С. 45–51.
10. Литвиненко Л. М. Педагогічна підтримка студентів з ООП у вищій школі. Освітній дискурс. 2020. Т. 12. № 2. С. 34–41.

11. Мазур Н. В. Психолого-педагогічний супровід студентів з ООП: досвід та виклики. Психологічний журнал. 2021. Т. 10. № 3. С. 67–74.
12. Морозова Г. І. Професійна адаптація викладачів до інклюзивного навчання. Педагогіка і сучасність. 2022. № 5. С. 23–29.
13. Осадчий В. В., Биков О. Ю. Інклюзивні освітньо-професійні кейси: адаптація змісту для студентів із особливими потребами. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2020. № 8. С. 45–52.
14. Садовський Р. О. Формування інклюзивної культури у викладачів вищих навчальних закладів. Гуманітарний вісник Чернівецького університету. 2021. № 19. С. 45–51.
15. Синьов В. М. Інклюзивна освіта: методологічні основи. Київ: Академія, 2020. 212 с.
16. Синьов В. М. Соціально-педагогічні основи інклюзивної освіти. Київ: Либідь, 2017. 240 с.
17. Синьов В. М., Байбара Т. В. Підготовка майбутніх викладачів до роботи в інклюзивних умовах. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія: Педагогіка. 2019. № 21. С. 55–61.
18. Софій Н. З. Етика взаємодії в інклюзивному освітньому середовищі. Наукові записки ТНПУ. Серія: Педагогіка. 2018. № 3. С. 29–34.
19. Софій Н. З. Модель інклюзивного освітнього середовища у вищій школі. Наукові записки КДПУ. 2021. № 11. С. 34–41.
20. Софій Н. З. Стратегії інтеграції студентів із ООП у освітнє середовище. Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький ДПУ". 2021. № 40. С. 98–104.
21. Старєва А. М. Інтерактивна технологія навчання студентів у вищій школі URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npchdu/Pedagogics/2005_29/29-5.pdf. (дата звернення: 18.11.2024)

22. Старченко О. С. Інклюзія у вищій освіті: від теорії до практики. Науковий часопис Черкаського університету. Серія: Педагогіка. 2020. № 14. С. 102–108.
23. Хомич Т. Л. Сучасні підходи до підготовки студентів з особливими освітніми потребами. Педагогіка і психологія. 2021. № 7. С. 85–92.
24. Чорнобай О. Г. Адаптація освітніх програм для студентів з ООП у вищих навчальних закладах. Науковий вісник Полтавського університету. 2020. № 21. С. 120–125.
25. Шевців В. В. Адаптивні стратегії викладання в умовах інклюзії. Проблеми педагогіки. 2020. № 8. С. 78–84.